

NORGES HØYESTERETT

Den 4. juni 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Bergsjø og Østensen Berglund i

HR-2021-1223-U, (sak nr. 21-069813SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

Staten v/Utlendingsnemnda (advokat Christine Eva Marie Bjornes)

mot

A (advokat Natalie Kim Le Nguyen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse i dom om gyldigheten av forvaltningsvedtak etter utlendingsloven.
- (2) A reiste sak for Oslo tingrett 2. april 2020. Han la i stevningen ned slik påstand:
 - «1. Utlendingsnemndas vedtak av 1. november 2013 i sak om asyl og opphold på humanitært grunnlag, herunder de senere beslutningene om ikke å omgjøre vedtaket, er ugyldig.
 2. Utlendingsnemndas vedtak av 28. november 2016 i sak om familieinnvandring, herunder de senere beslutningene om ikke å omgjøre vedtaket, er ugyldig.
 3. Utlendingsnemndas vedtak av 16. november 2017 i sak om utvisning, herunder de senere beslutningene om ikke å omgjøre vedtaket, er ugyldig.
 4. Staten v/ Utlendingsnemnda dømmes til å betale sakens omkostninger.»
- (3) Han krevde også midlertidig forføyning.
- (4) Oslo tingrett avsa 14. september 2020 dom hvor staten ble frifunnet og tilkjent sakskostnader.
- (5) A anket til Borgarting lagmannsrett. Anken var begrenset til å gjelde den delen av dommen som gjaldt Utlendingsnemndas vedtak om utvisning, og kravet om midlertidig forføyning.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 12. mars 2021 dom med slik slutning:

«I hovedsaken:

1. Utlendingsnemndas vedtak 16. november 2017, samt senere beslutninger om ikke å omgjøre vedtaket, er ugyldige.
2. I sakskostnader for tingretten betaler staten v/Utlendingsnemnda 489 583 – firehundreogåttitusenfemhundreogåttitre – kroner til A innen to uker fra denne dommens forkynnelse. I tillegg kommer rettsgebyr.
3. I sakskostnader for lagmannsretten betaler staten v/Utlendingsnemnda 333 721 – trehundreogtrettitretusensjuhundreogtjueen – kroner til A innen to uker fra denne dommens forkynnelse. I tillegg kommer rettsgebyr.

I forføyningssaken:

Staten v/Utlendingsnemnda og/eller Politiet/Politiets utlendingsenhet forbys å iverksette utvisningen til saken er rettskraftig avgjort.»

- (7) *Staten v/Utlendingsnemnda* har anket lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse for tingretten – lagmannsrettens domsslutning punkt 2 – til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen. Det er i korte trekk anført at det ikke er korrekt når lagmannsretten legger til grunn at A har vunnet saken for tingretten. Lagmannsretten har ikke tatt hensyn til alle krav som ble avgjort i tingretten ved vurderingen. En sammenligning av lagmannsrettens domsresultat, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd, med As påstand for tingretten viser at bare ett av tre krav er vunnet.
- (8) Staten v/Utlendingsnemnda har lagt ned slik påstand:
- «Borgarting lagmannsretts dom 12. mars 2021 pkt. 2 oppheves.»
- (9) A har tatt til motmæle og har i korte trekk anført at lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse er korrekt i resultat og begrunnelse. Saken må betraktes som vunnet da han har fått fullt medhold i det sentrale tvistetemaet, nemlig om det er grunnlag for utvisning. Selv om saken i tingretten gjaldt tre ulike vedtak, er det ikke naturlig å anse disse som selvstendige krav, men som ulike påstandsgrunnlag for å få kjent utvisningsvedtaket ugyldig. Staten har ikke på noe tidspunkt fremsatt innsigelser mot påstanden om full dekning av sakskostnader for første instans, og det er derfor naturlig å gå ut fra at partene har vært innforstått med at det er utvisningsvedtaket som er kjernen i tvisten, slik lagmannsretten synes å ha lagt til grunn ved sin avgjørelse.
- (10) A har lagt ned slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
 2. Staten v/Utlendingsnemnda dømmes til å erstatte A sine sakskostnader for Høyesterett med kr 15 000.»
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. Ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd.

- (12) Spørsmålet er om lagmannsretten har bygget på korrekt lovanvendelse når den er kommet til at A har vunnet saken og derfor har krav på å få dekket nødvendige sakskostnader både for tingretten og lagmannsretten. Det er bare sakskostnadsavgjørelsen for tingretten som er angrepet i anken.
- (13) Tvisteloven § 20-2 første og andre ledd lyder:
- «En part som har vunnet saken, har krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten.
- Saken er vunnet hvis parten har fått medhold fullt ut eller i det vesentlige, eller hvis motpartens sak er avvist eller hevet fordi den er frafalt eller ikke hører under domstolene. Gjelder saken flere krav mellom samme parter, er det samlede utfallet avgjørende.»
- (14) Etter § 20-9 andre ledd skal ankeinstansen legge «sitt resultat til grunn når den avgjør krav på sakskostnader for lavere instanser». I NOU 2001:32 B side 928 uttaler Tvistemålsutvalget dette om lagmannsrettens vurdering av sakskostnadene for tingrettsbehandlingen:
- «Enkelte særlige spørsmål oppstår ved anke. Om ankesaken er vunnet i ankeinstansen vil måtte avgjøres ut fra utfallet i ankesaken etter § 23-2 (2). Ved ankeinstansens avgjørelse av omkostningsspørsmålet for den lavere instans, må utfallet i ankeinstansen legges til grunn så langt denne avgjørelsen får virkning for den avgjørelse som overprøves, jf. § 23-9 (2). Ved lagmannsrettens omkostningsavgjørelse for behandlingen i tingretten må utfallet i lagmannsretten, sammen med utfallet i tingretten av de krav som eventuelt ikke ble overprøvd ved anke, legges til grunn ved vurderingen av om saken ble vunnet.»
- (15) Utvalget slår her fast at lagmannsretten må sammenholde utfallet i ankesaken med utfallet av alle krav som ble prøvd i tingretten. Dette er fulgt opp i rettspraksis. I Rt-2010-1239 avsnitt 24 uttaler ankeutvalget at lagmannsretten i saken synes å ha vurdert tvisteloven § 20-2 andre ledd under ett for jordskifteretten og lagmannsretten. Utvalget fortsetter slik:
- «Ved vurderingen av om sakskostnader skal tilkjennes, skal det imidlertid tas utgangspunkt i de påstandene som ble lagt ned for den enkelte instans. Som det vil ha fremgått, la Nesbø ned forskjellige påstander i jordskifteretten og lagmannsretten. Det var derfor uriktig lovanvendelse av lagmannsretten å foreta en felles vurdering.»
- (16) Dette ankeutvalget viser også til Rt-2011-699 avsnitt 25, Rt-2011-1470 avsnitt 17 og Rt-2012-136 avsnitt 18. Avgjørelsene bekrefter at lagmannsretten ved sakskostnadsavgjørelsen for tingretten må sammenholde sitt resultat med de påstander som ble lagt ned for tingretten. Det er påstandene i stevningen og tilsvaret som er sammenligningsgrunnlaget, jf. HR-2016-847-U.
- (17) Lagmannsrettens lovanvendelse må vurderes på bakgrunn av disse rettslige utgangspunktene. Som nevnt innledningsvis la A i stevningen ned påstand om at tre ulike vedtak med senere omgjøringsvedtak var ugyldige – vedtak om henholdsvis asyl og opphold på humanitært grunnlag, familieinnvandring og utvisning. Staten ble frifunnet, og A brakte bare utvisningsvedtaket med senere omgjøringsvedtak inn for lagmannsretten for overprøving. I lagmannsretten fikk han medhold i at utvisningsvedtaket og de tilknyttede omgjøringsvedtakene var ugyldige.
- (18) Om sakskostnadsspørsmålet har lagmannsretten uttalt følgende:

«A har vunnet saken og har krav på å få dekket nødvendige sakskostnader for tingretten og lagmannsretten, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. § 20-5 første ledd, jf. § 20-9 annet ledd. Ingen av unntaksbestemmelsene kommer til anvendelse.»

- (19) Lagmannsretten har ved vurderingen av sakskostnadene for tingretten ikke sammenholdt utfallet i ankesaken med de påstander som var lagt ned for tingretten. Dette er feil lovanvendelse.
- (20) Etter tvisteloven § 20-9 tredje ledd siste punktum kan ankeinstansen selv treffe ny avgjørelse om kostnadene hvis den finner at saken er tilstrekkelig opplyst. Ankeutvalget ser det slik at sakskostnadsspørsmålet for tingretten bør vurderes på nytt av lagmannsretten, som har et bedre grunnlag for avgjørelsen. Lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse for tingretten – domsslutningen punkt 2 – blir etter dette å oppheve.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

Lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse for tingretten – domsslutningen punkt 2 – oppheves.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)